

سۇئال

مەن قانداق قىلغاندا ئاللاھقا ئىتائەت قىلىشنى ياخشى كۆرۈپ، تائەت ئىبادەت بىلەن ھوزۇرلىنالايمەن؟ بۇ توغرىدا چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن، يات كىشىلەردىن مۇسۇلمان بولغانلارنى كۆرسەم، ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ دىللىرىغا خاتىرجەملىكىنى قانداق سالغاندۇ؟ دەپ، ئۆزۈممۇ ئۇلارغا ئوخشاش بولغۇم كېلىپ، كۆزلىرىمدىن ئىسسىق ياشلىرىم تۆكۈلىدۇ، ھەتتا ۋەز-نەسىھەت، پەيغەمبەرلەر ۋەقەلىكى ۋە قۇرئان تىلاۋىتىنى ئاڭلىسام يىغلاپ كېتىمەن، ئۆلۈمنى ۋە ئاللاھ تائالاغا ئۇچرىشىمنى پىكىر قىلىپ يىغلايمەن، لېكىن ۋەز-نەسىھەت ۋە قۇرئان تىلاۋىتى ئاڭلاپ بىر-ئىككى سائەتتىن كېيىن يەنە ئەسلى ھالىتىمگە كېلىپ قالىمەن، نامازغا ۋە باشقا نۇرغۇن ئىشلارغا سۇسۇلۇق قىلىمەن، كۆڭلۈمگە مەن دىندىن يىراقلىشىپ كەتكەندەك، يېقىندا دىندىن يېنىۋالدىغاندەك شەك-شۈبھىلەر كېلىدۇ، كالىمغا نۇرغۇنلىغان شەك-شۈبھىلەر كىلىۋېلىپ، بۇنىڭدىن قۇتۇلۇپ بولالمىدىم، مەن ئىلگىرى دوستلىرىم بىلەن سىرىتلارغا چىققاندا ئۆيگە قايتىپ ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇۋېلىش ئۈچۈن قايتىشقا ئىنتىزار بولاتتىم، چۈنكى ناماز ماڭا ھەممىدىن بەك ياخشى كۆرۈلەتتى، ھازىر مەن ئۆزۈمنىڭ ئىلگىرىكى شۇ ھالىتىمگە قايتىشنى خالىساممۇ، بۇنى قىلالمىدىم، ھەتتا ناماز ئوقۇسام بەك تىز ئوقۇۋاتىمەن، بوشۇشۇپ كىتىۋاتىمەن، ئىسلام دىنىنىڭ ھەق دىن ئىكەنلىكىگە كەسكىن ئىشىنىمەن، مەن قەلبىمدىكى ئازغىنە شەك بىلەن ئۆلۈپ كېتىپ، قىلغان ئەمەللىرىمنىڭ قوبۇل بولماسلىقىدىن ئەنسىرەيمەن؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

سوئاللىڭىزدا مەسىلىلەرنى چوڭايتىپ، چىگىشلەشتۈرۈشتىن ئۆتۈپ، ئىپادىڭىزچە بولغاندا خىزمەتتىن قويۇپ تۈگەشتۈرۈۋېتىلغان، ئۈمىدسىزلىك پاتىقىغا پاتۇرىدىغان بوشۇشۇش ۋە ھەقىقىي پىسخىكا كىرىزىسلىرى چىكىگە يەتكەندەك مۇبالىغە ۋەسۋەسىسىگە كىرىپ قاپسىز، ئاللاھنىڭ پەزىلى، رەھمىتى بىلەن ئىش ئۇ قەدەر قېيىن ئەمەس.

ئەلھەمدۇلىللا، سىز باشتىن-ئاخىر مۇسۇلمانسىز، ئىماننىڭ ئالتە ئاساسىغا گۇۋاھلىق بېرىپ ئاللاھقا، پەرىشتىلىرىگە، كىتابلىرىغا، پەيغەمبەرلىرىگە، قىيامەت كۈنىگە، تەقدىرنىڭ ياخشى-يامانلىقىغا ئىشىنىسىز، ئەۋۋىلى ئىككى گۇۋاھلىق بىلەن باشلانغان ئىسلامنىڭ بەش ئاساسىغا ھېرىسمەن بولۇپ، ناماز، زاكات، روزا ۋە ھەج قاتارلىق سىزگە پەرز بولغان ئەمەللەرنى ئادا قىلىسىز. ئاشۇنىڭ ھەممىسى ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدا بەندىنىڭ مەرتىۋىسىنى ئۈستۈن قىلىشقا تۈرتكە بولىدىغان ئەمەللەردىندۇر.

بىز ھەممەيلەننىڭ ئاللاھنىڭ بىرلىكىگە، ئەلچىلىرىگە نازىل قىلغان ۋەھىلىرىگە ئىشىنىمىز، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى ۋە ئەلچىسى ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىمىز، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئەگىشىش ئارقىلىق مەسئۇلىيەتلىرىمىزنى ۋە ئۇ ئەپكەلگەن شەرىئەتنىڭ ۋەزىپىسىنى ئېلان قىلىمىز، سىز نېمە ئۈچۈن ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدا ئۇلۇغ، شەرەپلىك بولغان بۇ ئىمانى ئەمەللەر ۋە ئىشەنچلىك ھەقىقەتلەرگە قارىمايسىز!.

بىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۈممىتى ئەمەسمۇ؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: **چىن قەلبىدىن، سەممىلىك بىلەن ئاللاھدىن باشقا ئىلاھ يوق** دېگەن كىشىنىڭ جەننەتكە كېرىدىغانلىقىغا ۋەدە بەرگەن، بىز ئەبۇ زەر رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىسنى ئاڭلىمىدۇقمۇ؟، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: جەبرائىل ئەلەيھىسسالام مەدىنىدىكى بىر تاشلىق جايدا ماڭا ئۇچراپمۇنداق دېدى: **ئۈممىتىڭگە خوش-خەۋەر يەتكۈزگىن: ئاللاھ تائالاغا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەي ۋاپات بولغان كىشى جەننەتكە كېرىدۇ، دېدى، مەن: ئى جەبرائىل! توغرىلىق قىلىشمۇ ۋە زىنا قىلىشمۇ؟ دېدىم، جەبرائىل ئەلەيھىسسالام: ئوغرىلىق قىلىشمۇ، زىنا قىلىشمۇ جەننەتكە كېرىدۇ دېدى، مەن توغرىلىق قىلىشمۇ ۋە زىنا قىلىشمۇ؟ دېدىم، جەبرائىل ئەلەيھىسسالام: ھەئە ۋە ھاراق ئىچىشمۇ، دېدى. [بۇخارى رىۋايىتى 6443].**

ئاللاھقا ھەمدىلەر بولسۇنكى، سىز ناماز ۋە باشقا ئىبادەتلەرگە ھېرىسمەنكەنسىز، لېكىن كۆڭلىڭىزدە ئاشۇ ئىبادەتلەرنى ئەيمىنىش ۋە بويسۇنۇش بىلەن جايدا ئادا قىلىشتا كەمچىللىك بارلىقىنى ھېس قىپسىز، بۇ ئىش كۆپچىلىك مۇسۇلمانلاردا بار، ئۇلاردىن تەلەپ قىلىنىدىغىنى: بارلىق ياخشى كىشىلەر ئىزدىنىۋاتقان ئىبادەتنىڭ لەززىتىگە ئېرىشىش ئۈچۈن نەپسىگە قارشى كۆرەشنى داۋاملاشتۇرۇش، بۇ ئىشتا مۇسۇلمانلار سابىت ئەلبۇئانى رەھىمەھۇللاھدىن ئۈگۈنۈش كېرەك، ئۇ كىشى مۇنداق دەيدۇ: **ناماز ئۈچۈن يىگىرمە يىل جاپا چەكتىم، ئۇنىڭ بىلەن يىگىرمە يىل نېمەتلەندىم، بۇ ئەسەرنى ئەبۇ نۇئەيم ھىلىيەتۇل ئەۋلىيا ناملىق ئەسەرنىڭ 2-توم، 320-بىتىدە كەلتۈرگەن.**

ئىبادەتكە تېرىشىش، سەۋرچان بولۇش، ئۇنى روياپقا چىقىرىشقا كۆڭۈل بۆلۈشنى داۋاملاشتۇرۇش، ئىخلاص ۋە قورقۇنچ بىلەن ئادا قىلىش بولسا تەقۋادار، سالىھ كىشىلەرنىڭ كۆڭۈل بۆلىدىغان ئىشىدۇر، ھېچ بىر كىشى ئۆزىنى كامالەتكە يەتتىم دەپ دەۋا قىلالمايدۇ، شۇنداقتمۇ بۇ ئىشنىڭ ھېچ بىر كىشىنى ئۈمىدسىزلىككە ئېلىپ بېرىشىمۇ توغرا ئەمەس، ئاللاھ تائالا ئۆزىنىڭ پەزىلى-رەھمىتىدىن ئۈمىتسىزلەنگۈچىنى يامان كۆرىدۇ. بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دېدى: **وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ تَرَجِمْنَاهُ: پەرۋەردىگارىڭنىڭ رەھمىتىدىن ئازغۇنلاردىن باشقىلار ئۈمىتسىزلەنمەيدۇ. [سۈرە ھىجر 56-ئايەت].**

ئاللاھ تائالا ئۆزىنىڭ پەزىلى-رەھمىتى بىلەن خۇرسەن بولغان بەندىلىرىنى ياخشى كۆرىدۇ، مەرھىمىتىنىڭ كەڭلىكىدىن ئۇلارنىڭ خاتالىقلىرىنى كەچۈرۈم قىلىدۇ، يېتەرسىزلىكلىرىنى ئەپۈ قىلىدۇ، كەمچىللىكىدىن ئۆلتۈرىدۇ، بەلكى بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا. وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا تَرَجِمْنَاهُ: پەقەت (ئۇلارنىڭ ئىچىدىن) (بۇ دۇنيادىكى چېغىدا) تەۋبە قىلغان، ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارلا بۇ ھالدا قالمايدۇ، ئاللاھ ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى ياخشىلىققا ئالماشتۇرىدۇ، ئاللاھ تولمۇ**

مەخپىرەت قىلغۇچىدۇر ۋە مەرھەمەت قىلغۇچىدۇر. كىمكى (گۇناھلىرىغا) تەۋبە قىلىدىكەن ۋە ئەمەلنى تۈزەيدىكەن، ئۇ ئاللاھقا يۈزلەنگەن بولىدۇ (يەنى ئاللاھ ئۇنىڭ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭدىن رازى بولىدۇ). [سۈرە پۇرقان 70-71- ئايەت].

ئىبنى قەييىم جەۋزىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: «نامازدا تۇرغاندىكى تەمكىنلىك: ئاللاھ تەرىپىگە قەلبىنى توپلاشنى، كۆزنى ساقلاشنى، ئەيمىنىش ۋە ئىتائەتنى پەيدا قىلىدىغان بەندىچىلىكنىڭ ۋەزىپىلىرى بىلەن قولغا كىلىدۇ، بۇ ئىش بەدىنى ۋە قەلبى بىلەن بەندىچىلىكنى ئادا قىلىشقا ئېلىپ بارىدۇ، ئەيمىنىش بولسا تەمكىنلىكنىڭ مېۋىسى ۋە نەتىجىسىدۇر، بەدەندىكى ئەيمىنىش قەلبتىكى ئەيمىنىشنىڭ نەتىجىسىدۇر، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىر ئادەمنىڭ نامازدا ساقلىنى ئويناپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ: **بۇ ئادەمنىڭ قەلبىدە ئەيمىنىش بولغان بولسا باشقا ئەزالىرىدىمۇ ئەيمىنىش بولاتتى دېگەن.**

ئەيمىنىشنى پەيدا قىلىدىغان سەۋەپلەر نېمە؟ دەپ سورىسىڭىز، بۇنىڭ جاۋابى: بەندە خۇددى ئاللاھنى كۆرۈپ تۇرغاندەك دىققەت قىلىدىغان تۇيغۇغا ئىگە بولۇشى كېرەك، بۇ شەكىلدىكى دىققەت قىلىش كۈچەيگەنسېرى، بەندە باشقا ئىشلار بىلەن ھاسىل بولمايدىغان ھايا، تەمكىنلىك، مۇھەببەت، بويسۇنۇش، ئەيمىنىش، قورقۇش ۋە ئۈمىد قىلىش قاتارلىقلار پەيدا بولىدۇ، ئاللاھ تائالاغا دىققىتىنى بېرىش بولسا قەلب ئەمەللىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاساسى ۋە ئۇنى تۇرغۇزىدىغان تۈۋرۈكىدۇر. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام قەلب ئەمەللىرىنىڭ ئاساسلىرى بىلەن شاخچىلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىر ئېغىز سۆزگە توپلىغان، ئۇ بولسىمۇ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېھسان توغرىسىدا: **سەن ئاللاھنى كۆرۈپ تۇرغاندەك ئىبادەت قىلغىن دېگەن سۆزدۇر.**

سىز دىننىڭ ھەممە ئورۇنلىرىدا، قەلب ئەمەللىرىنىڭ ھەممىسىدە بۇ سۆزنى ئويلىنىپ باقسىڭىز، ئاللاھقا دىققەتنى بېرىشنىڭ ھەممە ئىشنىڭ ئەسلى ۋە مەنبىي ئىكەنلىكىنى بىلىسىز.

مەقسەت: بەندە ئىماننىڭ ئاساسىغا قارشى ۋەسۋەسىگە دۇچ كەلگەندە قەلبىدە داۋالغۇش بولماي مۇستەھكەم بولۇشى ئۈچۈن، ئىمان ئەمەللىرىگە تەسىر كۆرسىتىدىغان خەتەر ۋە ۋەسۋەسىلەرگە دۇچ كەلگەندە ئۇنىڭ كۈچىيىپ ئىماننى كىمەيتىدىغان غەم-ئەندىشلەرگە، ئىستەكلەرگە ئايلانماسلىقى ئۈچۈن، تۈرلۈك قورقۇنچىلاردا پاراكەندىلىكى بىسىقىپ، قەلبى مۇستەھكەم بولۇشى ئۈچۈن، خۇرسەن بولغىنىدا بىرىلىپ كەتكەنلىكتىن ئۆتمەيدىغان چىگرىدىن ئۆتۈپ كىتىپ خۇشاللىقى قاينۇ-ھەسرەتكە ئايلىنىپ قالماسلىقى ئۈچۈن تەمكىنلىككە ئېھتىياجلىق بولىدۇ، [ئىئلامۇل مۇۋەققىئىين 4-توم، 155-156- بەت].

بىلىشىڭىز كېرەككى، سىز نامازنى ئۆز ۋاقتىدا ئادا قىلىش، نامازدا ئەيمىنىشنى ھازىرلاشقا تىرىشىش، ئاللاھنى ئۇلۇغلاش قاتارلىقلار بىلەن ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدىكى ئەك ياخشى ئەمەللەر ئىچىگە كىرىدىڭىز، گەرچە تىلىڭىزنىڭ ھەرىكىتى ۋە باشقا ئەزالىرىڭىزنىڭ ھەرىكىتى ئاجىز، ئاللاھ بىلەن بولغان قەلبى ئەمەللەردىن خالى بولسىمۇ، چوقۇم ئاللاھ سىزنىڭ قەلبىڭىزگە ۋە قەلبىڭىزدىكى ئۆزىڭىز ئىزدەۋاتقان ئىبادەتتىكى تەمكىنلىككە يېتىش ئۈچۈن سەممى ئوي ۋە تىرىشچانلىققا قاراپ، تەمكىنلىكنى سىزگە رىزىق قىلىپ بېرىشى، بۇنى سىزنىڭ تارتقان ئەلەملىرىڭىز، ئارزۇلىرىڭىز ۋە تىرىشچانلىقىڭىزنىڭ مۇكاپاتى قىلىپ بېرىشى مومكىن.

ئىمام غەزالى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "تىل بىلەن ئىستىغپار ئېيتىش ياخشىلىقتۇر. تىلنىڭ، مۇسۇلماننىڭ غەيىتىنى قىلىش ۋە ئارتۇقچە سۆز قىلىش ئۈچۈن ھەرىكەتلەنگىنىدىن، غاپىللىقتىن ئويغۇنۇش ئۈچۈن ھەرىكەتلەنگىنى ياخشىدۇر، بەلكى ئۇ تىلنىڭ ھەرىكەتلەنمەي جىم تۇرغىنىدىن ياخشىدۇر، تىلنىڭ جىم تۇرغانلىقىغا قارىغاندا ھەرىكەتلەنگىنىنىڭ ئارتۇقچىلىقى ئاشكارىدۇر، تىل ئەمىلى قەلب ئەمەلىگە نىسبەتەن كەمچىلدۇر".

شۇنىڭ ئۈچۈن بەزىلەر غەزالىنىڭ ئۇستازى ئەبۇ ئوسمان مەغرىبىغا: بەزى ۋاقىتتا تىلىم زىكىر ئېيتىدۇ، قۇرئان تىلاۋەت قىلىدۇ ئەمما قەلبىم غاپىلدۇر؟ دېگەندە، شەيخ مەغرىبى ئۇ كىشىگە: ئاللاھقا شۈكۈر قىلغىن، ئاللاھ سېنىڭ ئەزالىرىڭدىن بىرىنى ياخشىلىققا ئىشلىتىپتۇ، زىكىرگە ئادەتلەندۈرۈپتۇ، يامانلىققا ئىشلەتمەپتۇ، بېھۇدە نەرسىگە ئادەتلەندۈرمەپتۇ، دەپ جاۋاب بېرىدۇ. شەيخنىڭ دېگىنى ھەقىقەتتۇر. ئەزالىرىنى ياخشىلىققا ئادەتلەندۈرگەندە، ياخشىلىق ئۇنىڭ تەبىئىتىگە ئايلىنىپ ئاسىيلىقتىن مۇداپىئە قىلىدۇ. تىلنى ئىستىغپار ئېيتىشقا ئادەتلەندۈرگەن كىشى باشقىلاردىن يالغان سۆزنى ئاڭلىسا تىلى ئادەتلەنگەن نەرسىگە ئالدىرايدۇ ۋە ئەستەغپىرۇللاھ (ئاللاھدىن كەچۈرۈم سورايمەن) دەيدۇ، ئەمما تىلنى بېھۇدە سۆزگە ئادەتلەندۈرگەن كىشى بولسا، دەرھاللا: يالغانچىلىقنىڭ نېمىدىگەن ناچار، نېمە دېگەن ئەخمەقلىق دەيدۇ.

بۇ ئاللاھ تائالانىڭ بۇ ئايىتىنىڭ مەنىسىگە مۇۋاپىقتۇر: **فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ** تەرجىمىسى: **ئاللاھ ھەقىقەتەن ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنىڭ ئەجرىنى بىكار قىلىۋەتمەيدۇ.** [سۈرە ھۇد 115-ئايەت].

يەنە بۇ ئايەتنىڭ مەنىسىگە مۇۋاپىقتۇر: **وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا** تەرجىمىسى: **ئەگەر كىشىنىڭ زەررىچە ياخشىلىقى بولسا، ئاللاھ ئۇنى ھەسسىلەپ زىيادە قىلىدۇ، ئۆز دەرگاھىدىن بۈيۈك ئەجر (يەنى جەننەت) ئاتا قىلىدۇ.** [سۈرە نىسا 40-ئايەت].

ئاللاھ تائالانىڭ ئەجر-ساۋابىنى قانچىلىك كۆپ بەرگەنلىكىگە قاراپ بېقىڭ: غاپىل قالغان ۋاقىتتا ئىستىغپار ئېيتىشنى تىلنىڭ ئادىتى قىلدى، ھەتتا ئۇنىڭ بىلەن غەيۋەت، لەنەت ۋە بېھۇدە سۆزلەر ئاسىيلىقنىڭ يامانلىقىدىن ساقلاپ قالدى.

مانا بۇ ئادەتتىكى بىر تائەت ئۈچۈن دۇنيادا بېرىلگەن پەزىلەتتۇر. ئەگەر ئۇلار بىلسە، ئاخىرەتتىكى بېرىلىدىغان پەزىلەت تېخىمۇ كاتتىدۇر.

سىز پەقەت بالايى-ئاپەتلەردىن ساقلىنىش ئۈچۈنلا تائەت-ئىبادەت قىلىشتىن ساقلىنىڭ، ئۇ ۋاقىتتا ئىبادەتكە بولغان رىغبىتىڭىز سۇسلىشىپ قالىدۇ، بۇ شەيتاننىڭ مەغرۇرلانغۇچىلارنى لەنەتكە ئۇچرىتىش ئۈچۈن راۋاجلاندىرۇۋاتقان ھېلى-مىكرى بولۇپ، بۇ ئىش ئۇلارغا ئۆزلىرىنى يىراقنى كۆرەر، ئەقىل-پاراسەتلىك، ئاشكارا-يوشۇرۇن ئىشلارنى بىلىدىغان قىلىپ خىيال قىلدۇرىدۇ، قەلبى غاپىل بولسىمۇ تىلى بىلەن زىكىر ئېيتىشتا نېمە ياخشىلىق بولسۇن؟.

شەيتاننىڭ بۇ ھېلى-مىكرىسىدە ئىنسانلار ئۈچ تۈرگە ئايرىلىدۇ: ئۆز نەپسىگە زۇلۇم قىلغۇچى، توغرا يول تۇتقۇچى ۋە ياخشىلىق

بىلەن ئىلگىرىلىگۈچى.

ياخشىلىق بىلەن ئىلگىرىلىگۈچى بولسا: ئى لەنەتگەردى! راست ئېيتتىڭ، لېكىن ئۇ ھەق سۆز بولسىمۇ، سەن ئۇنىڭ بىلەن باتىلنى مەقسەت قىلدىڭ، سېنى چوقۇم ئىككى قېتىم ئازابلايمەن، سېنى رەسۋا قىلىمەن، تىلىمنىڭ ھەرىكىتىگە قەلبىمنىڭ ھەرىكىتىنى بىرلەشتۈرىمەن دەيدۇ، ئۇ خۇددى شەيتاننىڭ جاراھىتىغا تۇز چېچىپ داۋالىغانغا ئوخشاشتۇر.

ئۆز نەپسىگە زۇلۇم قىلىپ، قىلمىشىدىن مەغرۇرلانغۇچى بولسا: مۇشۇ ۋاقىتتا ئۆز نەپسىدە چوڭلۇق ۋە زىرەكلىكنى ھېس قىلىدۇ، ئاندىن چىن قەلب بىلەن سەممى ئەمەل قىلىشتىن ئاجىز كېلىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە تىلىنى زىكرگە ئادەتلەندۈرۈشنىمۇ تەرك قىلىدۇ، شەيتان ياردەم بېرىپ ئۇنىڭ مەغرۇرلۇق ئارغامچىسىنى بوش قويۇپتۇ، شۇنىڭ بىلەن ئىككىلەننىڭ ئارىسىدا ئورتاقلىق ۋە بىرلىك ھاسىل بولىدۇ، **ئۆز خىلىنى تېپىپتۇ** دېيىلگەندەك، ئۇنىڭغا ماسلىشىپ قۇچاق ئاچىدۇ.

ئەمما ئوتتۇرا ھال يول تۇتقۇچى بولسا: ئەمەلدە قەلبىنى شېرىك قىلىش بىلەن شەيتاننى خار قىلالمايدۇ، تىل ھەرىكىتىنىڭ قەلبكە نىسبەتەن كەمچىل ئىكەنلىكىنى سەزسىمۇ، نوقساننى تولۇقلاشتا سۈكۈت قىلىش ۋە بەھۇدە سۆزدىن ساقلىنىش يولىنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئاللاھ تائالادىن ياخشىلىققا ئادەتلىنىشتە قەلبىنى تىل بىلەن بىللە شېرىك قىلىشىنى سورايدۇ.

ياخشىلىققا ئىلگىرىلىگۈچى توقمىچىلىقى ئەيىپلەنگەندە تاشلىۋېتىپ يازغۇچىغا ئايلانغان توقۇمىچىغا ئوخشايدۇ.

ئۆزىگە زۇلۇم قىلىپ كەينىدە قالغۇچى بولسا توقۇشنى پۈتۈنلەي تاشلاپ تازىلىقچى بولغان كىشىگە ئوخشايدۇ.

ئوتتۇرا ھال يول تۇتقۇچى بولسا يېزىقچىلىقتىن ئاجىز كىلىپ: ئەيىپلەنگەن توقۇمۇچىلىقنى ئىنكار قىلمايمەن، لېكىن توقۇمىچى تازىلىقچىغا ئەمەس، يازغۇچىغا نىسبەتەن ئەيىپلەنگەن، يېزىشتىن ئاجىز كەلسەممۇ توقۇمىچىلىقنى تاشلىمايمەن دېگەن ئادەمگە ئوخشايدۇ.

شۇنىڭغا ئوخشاش سۆكۈلىدىغان نەرسىنىڭ نىمە ئۈچۈن سۆكۈلىدىغىنى، مەدھىيىلىنىدىغان نەرسىنىڭ نىمە ئۈچۈن مەدھىيىلىنىدىغىنى چۈشىنىش كېرەك، بۇ ئىشلار سىلىشتۈرۈلۈپ ئىسپاتلىنىدۇ، نىسبەتلەشتۈرۈلمەستىن بېكىتىلمەيدۇ، بەلكى تائەت-ئىبادەت ۋە ئاسىيلىقتىن زەررە مىقدارىدا بولسىمۇ تۆۋەن كۆرۈشكە بولمايدۇ. "ئەھيا ئۇلۇمىدىن" 4-توم 48-بەت.

بەزى دانىشمەنلەر: **ئەمەل پەقەت ئارزۇ بىلەنلا ھاسىل بولىدۇ** دېگەن.

بىزنىڭ مەقسەت قىلىدىغىنىمىز: شەيتاننىڭ سىزگە پەيدا قىلغان ئۈمىتسىزلىك ھالىتىدىن تولۇق چېقىشىڭىز ئۈچۈن ئاللاھنىڭ رەھمىتىنى ئۈمىت قىلىڭ، ياخشى كىشىلەرگە ئەگىشىڭ، ئەمەل قىلىشنى باشلاڭ، نامازنى ۋاقىتدا ئوقۇشنى ئادەت قىلىڭ، نامازدىن بۇرۇن تەرەتنى كامىل ئېلىڭ، نامازنىڭ قىرائىتىدە، ئەيىمىنىشتە ۋە نامازدىن كېيىنكى شەرىئى زىكر-تەسبىھلەردە سالماق بولۇڭ، ھەر نامازدىن كېيىن: **ئى ئاللاھ! مېنىڭ سىلنى ياد ئېيتىشىم، نېمەتلىرىگە شۈكۈر ئېيتىشىم ۋە ئىبادەتلەرنى گۈزەل**

بىر شەكىلدە ئادا قىلىشىمغا ياردەم بەرسىلە دېگەن بۇ دۇئانى ئوقۇشنى ئۇنتۇپ قالمىڭ.

سۇسلۇق، ئۇنىڭ سەۋەپلىرى ۋە ئىلاجى توغرىسىدا تېخىمۇ تەوسىلى مەلۇماتقا ئېرىشىش ئۈچۈن [70314](#) - نۇمۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابلىرىدىن پايدىلانسىڭىز بولىدۇ.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.